Talousvaliokunta 21.11.2023

Asia: K 17/2023 vp Ilmastovuosikertomus 2023

Lausunto ilmastovuosikertomuksesta 2023

Yleiset kommentit

Kiitämme lausuntopyynnöstä ja ilmastovuosikertomuksesta 2023, joka on varsin hyödyllinen tilannekuva Suomen ilmastotoimista.

Ilmastovuosikertomus toteaa, että ilman merkittäviä lisätoimia maankäyttösektorilla on todennäköistä, ettei Suomi saavuta EU:n LULUCF-asetuksen mukaisia velvoitteita ilman päästöyksiköiden ostoja muista jäsenmaista. Luonnonvarakeskus on lokakuussa päivittänyt laskelmaa vertailutasosta jaksolla 2021-2025 merkittävästi alaspäin (aiemmin -23,5 Mt, nyt -14,8 Mt), mikä on tärkeää ottaa huomioon arvioitaessa sektorin päästötasetta kyseisellä kaudella. Vertailutason korjaus alaspäin helpottaa Suomen urakkaa maankäyttösektorin EU-velvoitteen täyttämisessä. Suomella on kuitenkin haasteita myös vuosien 2026-2030 EU-velvoitteiden täyttämisessä maankäyttösektorilla.

Suomi on vuosina 2021 ja 2022 ylisuoriutunut EU-velvoitteistaan taakanjakosektorilla (yhteensä n. 2,7 Mt CO_2). Tämä on hieno asia ja myös tarpeen taakanjakosektorin 2020-luvun jatkokehityksen näkökulmasta.

Ilmastovuosikertomus 2023 antaa varsin myönteisen kuvan Suomen mahdollisuuksista saavuttaa EU-velvoite taakanjakosektorilla. Vuosien 2022 ja 2030 välillä taakanjakosektorilla pitäisi vähentää päästöjä 36 % kahdeksassa vuodessa. Vuosien 2005 - 2022 välillä, yli kaksi kertaa pidemmässä ajassa, päästöjä on onnistuttu vähentämään 22 %. Lisäksi useita edellisen hallituksen linjaamia, keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaan (KAISU) sisältyviä toimia tai niiden rahoitusta on sittemmin

Bioenergia ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.bioenergia.fi

tarkennettu alaspäin (liikenteen uusiutuvien polttoaineiden jakeluvelvoite, kosteikkoviljelyn edistäminen, kuntien ilmastotoimet) tai jätetty toistaiseksi toteuttamatta (esim. kevyen polttoöljyn jakeluvelvoitteen nosto). Ilmastovuosikertomuksessa (s. 27) mainittuun kesällä 2023 päivitettyyn WEM-skenaarioon on esimerkiksi oletettu, että liikenteen uusiutuvien polttoaineiden jakeluvelvoite vuonna 2030 olisi 34 %, mikä näyttää hallitusohjelman valossa epätodennäköiseltä. Lisäksi on otettava huomioon, että uuden taakanjakosektorilla alkavan päästökaupan (ns. ETS2) toimeenpanoon liittyy vielä paljon epävarmuuksia ja sen varaan on laskettu varsin paljon taakanjakosektorin velvoitteen saavuttamisessa. Kuten kertomuksessa todetaan, näyttää myös varsin epätodennäköiseltä, että Suomi voisi taakanjakosektorin tavoitteen saavuttamiseen käyttää ns. LULUCF-joustoa (0,45 Mt/a). Sen sijaan päästökaupan kertaluonteinen jousto 0,7 Mt/a on Suomen käytettävissä.

Mikäli Suomi ei täytä EU-velvoitteitaan maankäyttö- ja taakanjakosektoreilla, se tarkoittaa myöhemmin kustannuksia joustojen käytöstä tai komission peräämiä rangaistusmaksuja.

Bioenergia ry painottaa, että päästöjen vähentämisen ja luonnon hiilinielujen ohella Suomi voi hyödyntää monipuolisesti teknisiä hiilinieluja ilmastohaasteeseen vastaamiseksi – etenkin 2030-luvulla.

Yksityiskohtaiset kommentit

Ilmastovuosikertomuksen mukaan maankäyttösektorin muuttuminen nettonielusta nettopäästölähteeksi 2021 ”johtui erityisesti puuston kasvun hidastumisesta ja korkealla tasolla toteutuneista hakkuumääristä” (s.22). Tässä yhteydessä olisi ollut syytä kuvata myös tieteellisten laskenta- ja arviointimenetelmien päivityksen merkitys. Kun vuotta 2017 koskeva ennakkotieto maankäyttösektorin nettohiilinielusta julkaistiin 24.5.2018, ensimmäinen arvio oli -27 Mt (hiilidioksidiekvivalenttia). Toukokuussa 2023 julkaistussa uusimmassa tilastossa kyseinen lukema on enää -11 Mt. Arviota vuoden 2017 hiilinielusta on siis korjattu noin viidessä vuodessa alaspäin n. 16 Mt, mikä on vertailun vuoksi lähes puolet koko energiasektorin päästöistä vuonna 2022. Sama mittava tasokorjaus kasvihuonekaasuinventaarioon koskee myös vuotta 2021 ja on yksi keskeinen syy siihen, miksi Suomi nyt on suurissa ongelmissa maankäyttösektorin tavoitteiden kanssa. Maankäyttösektorin vuosien 2021-2025 tavoitteet EU:ssa sovittiin ennen kuin tämä tasokorjaus oli tiedossa.

Sivulla 23 kertomuksessa todetaan, että vuoden 2022 hakkuukertymästä metsäteollisuuden tarpeisiin tai vientiin hakattiin yhteensä 63,8 miljoonaa, energiapuuksi

10,6 miljoonaa ja metsänomistajien kotitarvepuuksi 0,3 miljoonaa kuutiota. Tässä yhteydessä on tärkeää huomata, että kotitarvepuulla tarkoitetaan kotitarpeisiin *sahattavaa* puuta. Energiapuusta 6,5 miljoonaa kuutiota meni myös kotitalouksiin polttopuuna. Kaiken kaikkiaan suoraan kotitalouksiin meni 6,8 miljoonaa kuutiota puuta vuonna 2022 eli yli 10 % kokonaishakkuukertymästä.

Bioenergia ry
Harri Laurikka
Toimitusjohtaja